

SZARVASI LAPOK

A TÁRSADALOM, KÖZGAZDASÁG ÉS IRODALOM KÖRÉBŐL.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy háromhasábos petitsor 5 kr
Kétszeri közlésnél 4 kr
Háromszori közlésnél 3 kr
Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

A nyílt térben minden garmonsor díja 10kr.

Tisztaság, egészség.

Sokan vannak, kik napjaikat a megszokott hivatali kerékvágásban töltve, ritkán térnek le a napi rendről s a megszokott látva naponként változást alig vesznek észre a dolgok menetében; ha ilyenek egyszer időt engedve maguknak kilépnek a megszokott körből, s egy sétát tesznek pl. csak itt a mi városunkban, azokat bizonyára megfogja lepni az itt-ott feltűnő változás, újítás, mely haladásunkat bizonyítja. Észre fogják venni a kicsiségeket, melyeknek rendeltetése a lakosság kényelmét többé kevésbé biztosítani.

Ilyen fokozatos haladás észlelhető a járdáknak mind nagyobb mérvű kikövezésében, s a pallónak városzerte való terjesztésében, — sőt mi e tekintetben régen érzett hiányt pótol, hogy a palló elvezet ki a város széléig el egészen, mind a két temetőig Gondoskodva van továbbá az utaknak rendes befásításáról, úgy hogy e tekintetbe szépészileg is nyerni fog városunk. Sőt az újabban épülő házak is csinoság tekintetében haladást jeleznek. Szóval sokat talál oly szem, mely hosszabb időtől fogva nem kísérelte figyelmevel a fokonkinti változást.

Hátha azt vesszük fontolóra, hogy mily arányban szaporodtak az elemi iskolák néhány év óta: ennek tudata kétségtelemé teszi haladásunknak beismerését.

Am de a képek sötét oldala is van: s fájdalom, hogy épen ott kell erre rámutatnunk, hol talán legnagyobb jogunk volna büszkélkedni. Az iskolák azok, melyek érdekében írjuk e sorokat.

Lépjünk csak be néhány helybeli elemi iskolába s nem a lelkesedés, nem az örömtől el szívünket, hanem a megdöbbenés, ha ott körültekintünk.

Nézzünk meg néhány iskolát akkor, mikor üres, mikor a szellemiekben kétségtelemül tapasztalható haladás nem vakíthat el bennünket. Mi ez? fogja kérdeni a belépő, — mert iskolának nem fogadja el könnyen, tekintve a kormos, poros, piszkos falakat, melyek arról tanuskodnak, mily könnyű dolog viz és pornak összekeveréséből sarat teremteni. — Ugy van! Szaz és néhány gyermeknek reggeltől estig e termekben való tartózkodása gözt fejleszt, mely csapadék alakjában ül a fűtetlen terem falaira, mire azután következik a gyermekek által végzett irtalmatlan söprés, porolás, — s ez a por részalván a falakra, — attól olyan éktelenek, azok.

De hiszen igaz, hogy az iskolának ez által nem esik semmi nagyobb baja, a falakat kimeszelik a tanév megújításakor s esztendeig megint jó lesz minden.

Nem így van azonban a dolog azokkal a kik ily piszkos helyen kénytelenek tölteni idejöknek legnagyobb részét, sőt — a tanítókról szólva, — mert hisz azoknak sincs vashól a szerkezetök — ezek életöknek legnagyobb részét töltik ben az iskolában. Bizony nem irigylendő a helyzetök sem a növendékeknek, sem pedig a tanítóknak, mikor ilyen helyre kárhóztatja őket a kényszerűség.

Az ember neveltetése kétféle: szellemképző, mely ismeretekkel gazdagítja s erköl-

csiséget finomítja; és testgyakorló, mely testét erősíti, — érzékeit éleszti.

Hogy ily nevelésnél kell mindenre ügyelni, a hely tisztaságára s egészséges voltára is, hol a nevelés történik — az tagadhatatlan. Ha nem lát tisztaságot a gyermek, könnyen megszokja annak ellenkezőjét — s ha nem egészséges az a hely, hol gyermekkorának legnagyobb részét tölti: bizony megfogja érezni annak ártalmas voltát s maga. Mindjárt nagyobb kedvvel, fokozottabb örömmel telik meg az ember szíve, ha tisztaságot, rendet lát maga körül. Lelkében vidámabb elevenebb: s így kötelességeiben is lelkiismeretesebb, kedvvel munkálkodik.

Lelki egészség a testnek kifolyása. A test szolgálja a léleknek, és a szolgának erősnek kell lennie — mond Rousseau. Minél erősebb, edzettebb, egészségesebb a test, annál engedelmesebb. Ápolni kell azt, mert az egészség legjobb tőkéje az embernek — s épen az iskola az, melyben szilárd alapot kell hogy nyerjen ez a tőke.

Az egészségtan szabályai ajánlják a tiszta és kellő hőmérsékletű légmozgást, — s ugyan lehet-e ilyen? oly helyeken a hol a fűtést is gyakran a kigőzölés van hivatva pótolni, s hol már nem nagy képzelődés kell ahhoz, hogy az ember lehetetlennek tartsa, hogy ily kormos falak között egészséges levegőt lehessen színi.

A szobába zárt gyermekek szenvednek legtöbbször vérszegénységben, sápadtságban, s más egyéb bajokban, ellenben a szabad légnak köszönhető a legtöbb javulás; már most egészen felesleges az elzárást a szabad lég-

TÁRBUZA.

Rudnyánszky Gyula költeményei*)

Az a forrongás, mely hazánkban a politikai, gazdasági és társadalmi eszmék terén az utolsó évtizedben végbe ment: irodalmi viszonyaink alakulásában is jelentkezett. Nem az elveknek és irányoknak ama nagyszerű harcra volt ez, mely a negyvenes éveket, történetünk legkimagaslóbb korszakává tette. Csak az epigonoknak meddő küzdelme, magasabb vezérelv s szilárd meggyőződés nélkül.

Mindenféle keressük az okokat, mik a közönségnek az irodalomtól való elidegenedését magyarázhatnak, — csak ott nem, hol a bajnak valódi kútforrása van: önmagunkban.

Az az ifjú írói nemzedék, mely ma már nem a legifjabbak közé számítja magát, mindent elkövetett, hogy a magyar irodalomnak azt a nemzeti nimbusát, melyet Vörösmarty, Petőfi és Arany munkái kölcsonöztek neki, teljesen lerombolják. Fialat poétáink azzal kezdték pályafutásukat, hogy legalább is szájalommal néztek a nagyokra, kik elég tárgyat találtak itthon dalra, kik áldották a bölcsőt, mely őket magyarrá ringatta. Általános negélyzett érzelmeket zengettek, vagy sivár panaszaikkal untatták az olvasókat, örökösen önbálványuk körül forogva, mint malomkerék. Regény- és színműveink Görög- és Spanyolországból hozták tárgyaikat, melyekért maguk lelkesülni nem tudván, legjobb esetben is felsikerü műveikkel nem bírtak lelkesedést kelteni a közönségben, mely, ha már külföldi tárgyú s irányú műveket kellett olvasnia, inkább nyult a jobb francia regények után, s bohózatzerű népszínművek helyett örömebb hallgatott operettet.

A visszahatás azonban egyik téren sem maradt el. Mint a társadalmi s politikai életünk-

ben, úgy irodalmunkban is mindinkább érvényesülni kezd a tiszta magyar nemzeti irány. Jókai török és arab mesék helyett újra a magyar történet kincstárához fordult; Csiky a magyar társadalmi életből vett drámaival Kisfaludy Károly óta nem tapasztalt diadalokat aratott, s remélhető, hogy Tóth Edének és Csepregynek is támadnak méltó utódai. Csak lírikusaink tetszelegnek még a külföldieskedéssel s nem akarnak tudni nemzeti irányról, hazafias eszmékről.

Azért a magyar irodalom minden őszinte barátja a legnagyobb örömmel fogadta Rudnyánszky Gyulanak verses kötetét, mely nemcsak gazdag tartalmánál fogva is, melyet méltán képvisel, fölhívja a komolyabb s tüzetesebb bírálatot.

Az a nemzeti érzelem, melynek az utolsó tíz évben még csak Vajda, Gyulai és Szász Károly adtak nagy ritkán kifejezést, egész melegével sugárik ki e kötetből Rudnyánszky egész hévvel ostromozza a külföldieskedőket, szatirizálja a visszás állapotokat, melyeket a nyugoti civilizáció után való mohó törekvésünk által idéztünk elő, kárhóztatja az irányt, mely a nemzeti jelleget állami intézményekben, társadalmi szokásainkban, erkölcsünkben, irodalmunkban és művészetünkben kiirtani igyekszik; de legélesebben kél ki amaz irodalmi galambkufarok ellen, kik csak addig magyarok, míg annak lenni üdvös; s mihelyt unottá vált a nemzeti: német ruhában lesznek — eredeti. „Lelkesedéssel üdvözi a társadalmi téren megindult nemzeties mozgalmat, melynek egyik előharcosához, Károlyi István grófnak, abból az alkalomból, hogy az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület javára Szatmármegye közgyűlésén egy százalék pótdadót indítványozott gyönyörű ódát irt, s ebben az eszméknek, melyekkel kötetének majd minden oldalán találkozunk, foglalatajt adja e szavakban:

Magyar itt a hír, a tette kelető,
Magyar itt a légnék fűszere;
A mező, a bérce, a sík, az erdő —
Mind magyar szellemmel van telez.
Vérázta földjeink göröngye,
Az ereklyék, az emlékek,

S a történet fényes, drága könyve —

Nem tudnak mást, csak magyar nevet!

Szeretné, hogy a társadalomnak egyetlen osztálya se vonná ki magát a nagy munkából, de különösen első helyen szeretné látni a küzdelemben azt az osztályt, mely a magyar államnak ezer éven keresztül, a legbiztosabb oszlopa volt, melyből a Kossuthok és Deákok, a Kazincziak, Kölcseyek és Vörösmartyk származtak. „A magyar nemzethez” címzett ódája, kétségkívül, a kötet egyik legremekesebb darabja. Siratja a nemzeti osztály pusztulását, mely vezér-szeretet volna hivatva játszani s int, bndítja: „Haladj előre, tarts lépést a korrall” de „természetednek örök vonását, magyarságodat, meg ne tagadd!”

Nem azt kívánom, hogy jogod vad önkény
Legyen lelánczolt rabszolgák felett;
De hogy egyenlők közt, egy csehra törvény,
Érdemmel üld meg az első helyet.

Az erős nemzeti irány oly érdeme Rudnyánszky költészetének, melyet mai irodalmi viszonyaink közt nem lehet eléggé méltányolni. Az öntudatos nemzeti közérzet hanyatlásának, a nyomozó anyagi viszonyokon kívül, kétségtelen nagyrészen oka volt a hetvenes évek világpolgári eszmeáramlata is, melynek természetesen az irodalom volt legerősebb terjesztője. A közzellem helyes irányú fölébresztése érdekében is kívánatos tehát, hogy ifjabb költőink ne csak megrendelésre írjanak hazafias verseket, hanem csatlakozzanak a régi zászlóhoz, melyet Rudnyánszky újra kibontott.

Második nagy érdeme Rudnyánszky költészetének az őszinteség. Nem keres, nem csinál érzelmeket; csak azt írja meg, amit átélt. S egyéni költeményeiből kiolvasható egész élet-története. A „Passió”, „Oh szívem ne nyilj meg!”, „Gyermek szeretnék lenni”, „Husz év”, „A Margit szigeten”, „Lejtőn”, „Küzdelemben”, „Hiába” stb. mind elegikus hangú darabok; de nem erőszakolt világfájdalom szól belőlük, hanem az élet megrázó tragikumuma, mely azonban nem fakad ki a kétségbeesés hangjain, hanem lemondásban, megnyugvásában enyhül.

*) Fényben, árnyban. Költemények (1876—1886.) Budapest. Aigner Lajos kiadása 266. l.

től még azzal is tetézni, hogy a helyiség, hol így el vannak zárva, szennyes, piszkos, poros, szóval: egészségtelen legyen.

De mit kellene tenni ennek meggátolása végett?

Mindenekelőtt gondoskodni kellene arról, hogy az iskolák ne csak egyszer meszeltetnének a tanév tartama alatt, de legalább kétszer. Hiszen volt rá eset, hogy ez egy időben orvosrendőrileg lett elrendelve. Tekintettel továbbá a mindennapi tisztogatásra, ezt semmiesetre nem kellene a gyermekekre bízni, hanem ahhoz értő szolgálókra s hogy ily tisztogatás is ne csak hetenként, hanem lehetőleg minden másodnap történjék, az is kívánatos volna.

Nem arra kell nézni, hogy ez pénzbe kerül, de arra, hogy itt úgy tanítókink, mint gyermekeink legfőbb java, az egészségről van szó. Ki látja közeledni a vészelyt, tegyen róla, hogy elkerülhesse azt.

Igaz, hogy sem mindent javítani, sem baj nélkül élnünk nem adatott, hanem ezernyi bajaink közt sem szabad kicsinyelni azokat, miknek következményei károsak s nem szabad felednünk, hogy okos dolog bölcsen használni azt, a mink van.

A sajtó részéről meg tettük kötelességünket: folytassák azok akiknek ezen a téren intézkedési joguk van. B.

Dinya János † április 5-én.

Gyászlobogók lengnek a r. kath. egyház és városunk több épületein, hirdelve a veszteséget, mely ezen egyházat s városunkat érte. Dinya János a jeles lelkész, társaséletünk kedves alakja nincs többé. Az a szív mely minden szépért, nemesért és igazért lelkesült, az a szív, mely szülőit, rokoni, barátot, egyházat és hazát önfeláldozón tudott szeretni, e hó 5-én reggel 10 és 1/4 órakor megszünt dobogni.

A r. kath. egyház hívei és mindnyájan, kik tiszteltük és szerettük, a fájdalom és részvét őszinte könyeivel szemünkben állunk a meghidegült tetem, a megtört fényű szemek előtt, mert tudjuk érezzük, mily nagy az a veszteség, melyet e fiatal élet elhunyt okozott.

Dinya János szül. 1852, évben Endrődön, hasonnevű apának s Kerekes Mária anyának legidősb gyermeke. Szíve sugallatát s szülőinek óhaját követve gymnasiumi tanulmányainak bevégezte után a theologiai pályára lépett, s ezt a budapesti egyetemen sikeresen befejezte. Azután Göndöcs Benedek apát oldala mellett több évig működött segéd lelkészi minőségben B-Gyulán Pályáján kedves megnyerő modora, s fedhellen jelleme által meg-

nyerte nem csak feljebbvalóinak, de a közönségnek becsülését is, úgy hogy midőn 1882-ben a szarvasi plebánia üresedésbe jött, annak betöltésére őt választották — s ezen állását azon évnek augusztus havában el is foglalta. Sok szép reményt fűztek akkor hívei e fiatal lélek jövőjéhez, s mily hamar meghiusultak e remények! Régóta hordta magában ölé betegségeinek csiráját; keresett gyógyulást messze vidékeken, ámde megmenthető nem volt, dacára az orvosi tudomány minden kísérleteinek s az önfeláldozó anya szeretetteljes ápolásának. Csak is a bekövetkezett halál szabadtá meg hosszas szenvedéseitől.

Elhalt vele szülőinek minden öröme, reménye, s kinek magá mellett volt, hogy hű gyermekén: vissza fizesse azoknak fáradozását.

A ravatalt a plebánia lakon állították fel. A helyiség, a temetést megelőző napokon egész nap tömve volt emberekkel. Egymásután érkeztek, a jóbarátok, ismerősök, az elhunyt tisztelői s a lakás szűk volt a résztvevők seregének befogadására.

A temetés a plebánia udvarán vette kezdetét szerdán reggel 9 óra után s a permetező esőnek dacára óriási közönség gyülekezett egybe. Ugy kísérték a koporsót a templomba, hol szintén feketével bevont ravatalt állították fel az oltár előtt. Az oltáron gyertyák égtek. A koporsó körül fogymnasiumi r. kath. tanulók állottak. Koszorúkkal a koporsó valósággal el volt halmozva élénk jeleül a szeretetnek, mely az elhunytat környezte. A gyászoló család ott ült az első padban zokogva.

Szarvas intelligenciája felekezeti különbség nélkül teljes számmal jelen volt s a vidékről az elhunytak számos barátja és tisztelője eljött a temetésre.

A temetési szertartást 8 lelkész élükön az endrődi préposttal végezték.

Megzendült az ének — „Boldog ki Istennek szolgál” — mélabús orgona kísérettel kevés szem maradt szárazon az elhunytá emlékezve s látva a fájdalomtól lesújtott szülőket, rokonokat.

Az áldozás végével kivitték a koporsót a halottas kocsi, a zokogó szülőket és rokonokat fölsegítették a kocsi s ezzel a gyászmenet megindult a Beliczey uton, majd a nagytemető utcán végig a halásztelki temető felé.

Elértünk a szomorú út céljához, fájdalmas érzés szállott meg itt bennünket, mintha csak most éreznék teljes nagyságában a veszteség súlyát.

Óriási néptömeg vette a sirt körül, felhangzott a gyászenék. Azután elkövetkezett a nehéz pillanat, melyben a kedves halott földi maradványait lebocsáták az anyaföld kebelébe. „Porból letél, porrá lesz!” Szomorú emlékeztető a mulandóságra!

Komorán hullottak egymásután a göröngyök a virágokkal telehintett koporsóra. Minden göröngy zugta az „istenhozzád”-ot.

Alig tudtak kedvesei megválni a drága halomtól, mintha elszállt szellemét az elköltözöttnek vissza tudnák hivni panaszos sóhajjal, fájó zokogással, mintha nem tudnák, hogy többé nem lehet övék csak feledhellen emléke és a sajtó seb, melyet halála szívükön ütött.

De enyhítse keservüket a tudat, hogy a ha-

lottat szerettük a míg élt, s kiérdemelte könnyein-
ket akkorra, midőn már halott.

Legyen könnyebb neki a föld, mint kedvese-
inek a fájdalom elviselése! Béke porain!

Ujdonságok.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„SZARVASI LAPOK”

1886-ik évi

III-ik E V F O L Y A M Á N A K

második negyedére.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése a mu't hó végével lejárt, fölkérjük az előfizetés mielőbbi megújítására, nehogy a lap pontos szétküldésében fönnakadás történjék.

Előfizetési árak:

Egész évre 5 frt — kr.

Félévre 2 frt 50 kr.

Negyedévre 1 frt 25 kr.

Hirdetéseket jutányos áron közlünk.

A „Szarvasi Lapok” kiadóhivatala.

— A szarvasi kereskedelmi csarnok helyisé-
gében szerdán tartotta meg Dr. Szemző Gyula a kereskedelmi jogköréből hirdetett felolvasását. A felolvasást, mely népszerű modorban főleg a vétel különféle nemeivel s azoknak jogkövetkezményei-
vel foglalkozott, nagy közönség hallgatta végig, melynek soraiban a keresk. csarnok tagjain kívül ott láttuk Kovács Sándor kir. bíró urat, és a felolvasó számos kartársát. Végül a felolvasót zajosan megjelenezték.

(§)— Agyonütötte a szin. Özv. Kondacsné szü-
letett Viczian Kata 67 éves asszony együt lakott kis unoka lányával. Rajtuk kívül senki sem volt a házba. A kis lány a múlt hét egyik napján hazajöven az iskolából nagyanyját nem találta sehol. Amint így kutagatta hollétét észrevette hogy szin-
jök össze van dülve. Oda szaladt s a romok közt nagyanyja szoknyájának egyrészt látta meg. Fájdalmas tudatra ébredve jajveszékelt kezdett. A szomszédok összeszaladtak, de az öreg asszonynak már csak holt testét húzhatták ki a szin romjai alól.

(§)— Tanügy. A vallás és közoktatásügyi m.
kir. miniszter a szarvasi gymnasium érettségi vizsgálatára a kormánybiztossággal Dr. Solcz Ágostont a m. kir. tudomány. egyetem nyilvános, rendes tanárát bízta meg.

(§)— Élethalál közt. Két gymnasiumi tanuló a múlt napok egyikén esolnakazni indult. Amint a Körös közepére értek, szerepet akartak változtatni t. i. a kormányos evezős akart lenni és viszont. Amint azonban felálltak a cserét eszközöndők a csolnak felborult és mind a ketten a fríz vízbe estek. Mire felbukkantak a vízből a csolnak már messzire eluszott tőlök. Az egyik tanuló nem tudván uszni kétségbeesésében a másiknak ruhájába kapaszkodott. Hiába akarta ez lerázni magáról, hogy legalább saját életét megmente. És bele is fulltak volna a vízbe mindketten, ha egy mentő

A sivar versengés pihenni sem enged,
Hervatag hirnévért örök a tusa; —
S a midőn te már csak a békét esenged,
Nem kell a dicsőség ócsos mirtusa.

Ó a szenvedések közepette a költészetben és szerelemben talál vigaszt,

Amit a halál hoz, előre ne képzeld,
Az ószre ne gondold, élvezd a nyarat;
Virágos életfád gyümölcseit érleld,
S álmódzál békén árnyéka alatt!

Ez őszinteség abban is nyilvánul Rudnyánszkyknak, hogy a mai nemzedéket átható eszméknek hű szószólója, Már hazafias költeményei is az újabb egészséges nemzeti áramlat lehelletét éreztetik, s a „Kozmopolitika” című költeményében a helyes nemzeti konzervativizmus erőteljes kifejezést nyer. Találóan szatirizálja a külföldieskedést s a hozzánk is beköltözöttet civilizációnak káros következményeit. De hát

Nevünk körül fogy a moh, a penész,
És több a zálogház, a tőkepenész; —
A sürgés-forgás az örök zsihaj,
A bán, a pompa, a köny, a sohaj,
A harc az életért, a végtelen
Verseny, mely annyi új csodát terem, —
Ez azt jelenti mind, mind, hogy hazánkat
Főlkapta, mint forgószél, a század!

De még ez mind kevés volt, semmi csak,
Tinektek, óh nagy államférfiak!
Azt harsogtatók a fülünkbe váltig,
Hogy a fajjelleget szegyenünkre válik,
Hogy addig élni sem méltó e nemzet,
Mig egy vonása van, mely törülmetszett.

Tapsoljatok, nincs többé semmi baj:
A nemzet él, de elpusztult a faj.

Soha az uralkodó eszmék egy pár év alatt oly gyökeresen át nem alakultak, mint napjainkban. S innen a roppant ellentét az egymás ellen küzdő nézetek, irányok és törekvések között, az erkölcsi politikai, társadalmi, és gazdasági élet terén egyaránt. Az egyházi fölfogás megújodása egyfelől, s a mohó versengés az anyagi javak után másfelől, a feudalizmus réme fölülről, s a dinamit fenyegetése alulról, a partikularizmus, a rendiség fölebredése s az internacionale általánosító törekvései; az államok egymást tullicizáló egyversengése, s a szocialisták mind erélyesebb

föllépése, végül a felekezeti, faji és osztály gyűlölség terjedése minden ponton. E kiegyenlíthetlen ellentétek, melyeknek fölbe emelkedik a teljes közönnyel párosult önzés, legsajátosabb jellemzői korunknak. Csak az eszmé hiányzik, mely az embereket a sárból felemelje s e zűrzavarból kivezesse. Ez eszmét, természetesen, Rudnyánszkyknál is hiába keressük. De csak is így lehet hű korához. Csak egy példát hozok föl. Két egymás után következő költeményének a címei ezek: „Jézus” és „Ballerina”. S ezzel mindent megmondtam. Vallásos költeményei, mint a „Gloria Dei”, „Biztató”, „Hiszek Istenben”, „Harangzó”, „Husvétra”, „Isten áldása” stb épp oly szépek, mint egésszen modern tárgyú darabjai az „Izabel”, „Rokoko”, „A rongyszédő”, „Bankban”, stb. S mig egyhelyütt a magyar nemességet dicsőíti, másutt, mint „A kenyér” című darabban, a munkást énekli meg amint „élte javát másért gyönyörde tölti” és „rongyban vándorog”. A „Nagy idők közelnek” kezdetükben pedig megjósolja a „nagy zivatart, mely elsöpri a világ mai rendjét”.

A kötet legnagyobb részét szerelmi s családi költemények képezik, melyekben sem Petőfi, sem Heine, sem Arany rokontárgyú dalait nem utánozza, noha az utolsónak a hatása legjobban érzik meg költészetén, de egészen önálló irányban halad. Valamennyi darabja sajátos egyéni jelleggel bír. Mindjárt az első, „Ábrándos dal” címet visel, e nembem egyik legszebb gyöngyét képezi irodalmunknak. Elhagyja a fővárost, megye kül a szabadba.

A természet ölen szívünkben
Imádság lesz a szerelem.
Melynek, ha meghallá az Isten
Áldása, üdve végtelen!

S a lombok pihenőre hivnak,
Mi értjük a lány röpke szót:
Az égen millió a csillag,
Ajkunkon millió a csók.

S nem kevésbé jellemző Rudnyánszky költészetét a „Boldogság” című dalnak e végső sorai:

Miattam váltig versenyezhet
A zsarnokság, a bán, az ész;
Én nem akarok látni messzebb,
Szemem csak kedvesemre néz,
Mig hozzá fájdalom nem érhet,
Mig ő vidám, elégedett:
Nyom nélkül szállnak el az élet
Viharai szívem felett!

Ugyanez az alaphangja többi e nemű verseinek is mint a „Biztató”, „Régben”, „Oh, tudtam én, hogy vissza jő”, „November tizedike”, „Örökre eltűnt szép világ”, „Álom”, „Feleségemhez”, „Enekek éneke”, „Zsófikának”, „Dalok (44 dal)”, „Utolsó vágy” stb.

A tiszta elbeszélő fajok egyáltalán nincsenek képviselve a kötetben. E helyett találkozik benne csinos, apró zsáner-képek, egy költői beszélyke: „Izabel” s egy készülöben levő versesregénynek az „előhangja”.

A tartalmas kötetet műfordítások zárják be. Német és francia költők darabjai ezek, oly sikerült átültetésben, milyenre nem sok példa van irodalmunkban. Különösen Goethéből a „Nászjé”-t és Schillerből a „Varakozás”-t igazi virtuozitással fordította.

Mindebből látható, hogy Rudnyánszky eszmével és témákkal bőven rendelkezik, mi kötetét igen változatos tartalmúvá s így, egyfolytában olvasva is, élvezhetővé teszi. Minden oldalon más eszme, más tárgy, más hang, más versalak. Kár, hogy Rudnyánszky nem gyakorolt még szigorúbb önbírálatot s egyes kevésbé sikerült darabokat is fölvetett gyűjteményébe. Noha még gyengébb darabjai is kiválnak a verselés befejezettsége és gördülékenysége által. A nyelvet különben úgy kezeli s a technikának annyira mestere, amint Arany óta egy magyar költő sem.

Végül, minden összefoglalva bátran lehet állítani, hogy Rudnyánszkyt élő költőink közül csak is Vajda János mulja fölül, eszméinek melysége, világnézetének tisztultsága, gondolatainak merészsége, nyelvének tömörsége s határozottan kidomborodó költői egyénisége által. De ami a nyelv és verselés báját illeti, ebben Rudnyánszky legelőll all.

esolnak nem érkezik a helyszínére, mely őket aztán partra szállította. Így tehát egy kis náthán kívül egyéb bajuk nem történt, de a tanulságot azt hisszük mindketten levonták maguknak ez esetből!

— **Értesítés.** Tudatom azon t. urakkal kik a pályaudvaron lévő tekepályára igényt tartanak, nem különben azokat, kik e sportot kedvelik, hogy az említett tekepálya helyre állíttatott, s a mai naptól fogva az il. etők szívesen láttatnak. Az állomási főnök: Schwieger Lajos.

— **Halálozás.** Sokan ismerték a derék öreg iparost Konkusz Istvánt, jó szíve és kedélye sokaknak okozott vidámságot; amde a halál megelégette az ő köztünk való létét s elég váratlanul rövid szenvedés után f. hó 6-án kiszóltotta a 72 éves aggot az élők sorából. Temetésén nagy közönség gyűlt egybe. Enyhítse a halálában lesújtottak fájdalmát az ég. — az ő porait pedig környezze a béke!

Kegyesadomány. Dr. Lengyel Sándor ügyvéd ur az iparostanonczok iskolájának segélyezésére 10 frtot adott át, az iskola igazgatójának kezeihez. A nemes tett nem szorul dícséretünkre, de köszönetünk méltán megilleti a nemes adományozót!

— **Becses régiség.** Ponyczyk János ur szíveskedett a főgymnasiunai régiségtár számára egy igen csinos fibulát (tűt) ajándékozni, mely őskori lelet emeli a régiségtár értékét. Óhajtható volna, ha minél többen követnék e tekintetben is az adományozót, mert vidékünk ős leletekben gazdag s azok legbiztosabb őrizője a régiségtár.

— **Hármas halál.** Filo Mihály neje Fajfrik Susanna 2 iker gyermekének megszülése után azokkal együtt meghalt, s négy neveletlen gyermekét árván hagyva részvéttel temettetett el Nyugodjanak az elköltözötték bekével.

— **Hangverseny.** Rossi Marcelló hegedű művész és Weber Emil zongora virtuóz f. hó 11-én az az ma vasárnap B.-Gyulán a Korona vendéglő nagytermében hangversenyt adnak, mely ritka élvezetes estélyre jegyeket előre is lehetett váltani Ferenczy Alajos ur fúszkereskedésében, ülőhely 1 frt, állóhely 50 kr. fent nevezett művészek hasouló élvezetben részesítették Csaba város közönségét is e hó 8-án.

— **Békésmegye** közigazgatási bizottsága rendszeres havi ülését f. hó 12-én fogja tartani.

Méhészeti előadások. Nagy Zsigmond V. ik kerületi méhészeti vándor tanító méhészeti előadásait, megyénk községekben ez idén a következő sorrendben fogja megtartani: ápril 27-én Szt. Andrásán, 28-án Ócsodón, — 29-én Szervason, május 5-én M. Sámson, a megyénkben nem eső községek elorolását megelőzve második körútjában folytatolag jun. 12-én Orosházán, 17-én Kondoroson, 18-án Endrődön, 19-én K.-Tarcán, 21-én Békésen, 22-én Dobozon, 23-án Csabán, 24-én Kigyóson, 25-én Apácán, és 26-án Földváron. Az előadások mindenütt d. e. 9 és d. u. 3 órakor kezdődnek.

— **A választó közönség** figyelmébe. Az 1887. évben megtartandó országgyűlési képviselő választásoknál szavazati jogukat csak azok a választó polgárok fogják gyakorolhatni, kik az ez idei május havában történendő összeírások alkalmával a szavazók névjegyzékébe bejegyeztettek. — Mint-hogy pedig az 1875. évi VI. törvényzikk 1. §-a értelmében a választók névjegyzékébe, annak évenként történő kiigazításánál, csak azon jogosultak veendők be, kik a megelőző évi egyenes adót, illetőleg a megfelelő adóhátralékot ápril 15-ik napjáig bezárolag lefizették, figyelmeztetjük a választó közönséget, hogy a most idézett törvény rendelkezésének eleget téve, megelőző évi egyenes adóját illetőleg megfelelő adóhátralékát a jövő hó 15-ik napjáig bezárolag lefizetni el ne mulasztja.

— **Inczedy László,** az ifjabb írói nemzedék egyik legkiválóbb tagja, városunk szülötte folyó hó eleje óta az „Egyetértés” napilap belmunkatársa lett. Már régebbi idő óta van ott alkalmazva Réthy Ödön is, lapunk munkatársa, kitől jelen számunk is érdekes tárczát közöl.

— **Uj egyházi adókulcs.** A helybeli ev. egyház presbyteriuma ismét elővette az egyházi adó rendezését. Kísérletet tesznek a tervezett két adókulcsot kiegyeztetni. Az eredményt annak idején közölni fogjuk.

— **Párhuzamos osztály.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter közelebb felhívta a törvény értelmében a mi főgymnasiumunk patronátusát, hogy miután I. és II. osztályában a növendékek száma évek óta fölözi a 60-at, gondoskódjék párhuzamos osztály felállításáról. Nem tudjuk a patronatus a felhívásra mit fog határozni, sejtjük azonban előre is hogy ennek kivitele nehézségekbe ütközik s valószínű, hogy a párhuzamos osztály felállítása helyett a tanulók felvételének korlátozása fog határozatul kimondatni.

Irodalom és művészet.

A K i s L e x i k o n (egytemes ismerettár 12 füzetben 9 ik füzete most jelent meg „Nyilméreg”-től a „Polyporus” czikkig, 5 tömör nyomású íven (az 1848-ik lapig), négy nagy képes melléklettel (Országos címerek, Lombos disznóvénység, Boszorkánytírnó, és Vasipar melyek művészi kivitelre nézve a munka díszére válnak. Különös figyelmet érdemel az a következetesség, melylyel e munka „csekély téren oly rendkívüli anyagbőségét összehalmoz”, hogy szabatos és fővonalokban kimerítő tartalma által a tudni kívánót rövid modorban a világ minden ismeretébe beavatja. Közművelődésünk érdekében

kivánnók, hogy a t. olvasó közönség e magyar nyelven és magyar szellemben az ismeretek univerzumát képviselő munkát minél általánosabban családilag is fölkarolná, annál inkább, mivel megszerzése mindenkire néve lehetővé van téve azáltal, hogy a 12 füzetből álló munka egyes füzetei 30 kr-jával minden hazai könyvkereskedésben kaphatók.

Ritka jelenség szépirodalmunk terén az a nagy burgalom, melylyel a már közkedveltségnek örvendő „Gondúzó” című szépirodalmi hetilap az eredeti magyar regényt és elbeszélést fejleszteni és emelni iparkodik. Előttünk fekvő nyolcz számában hat regény folyik. Tolnai Lajosnak, a lap főmunkatársának mélyre hatoló nagyszabású társadalmi regénye „Eladó birtok”-ok; Abonyi Lajosnak költői jelenetekben gazdag történeti regénye Az utolsó kuruczvilág. E számokban érnek véget Vértési Arnold, jeles elbeszélőnk regénye Csiricsáry Bertalan ur ő méltósága és Belot Adolf rendkívül érdekes regényes műve A kigyó; helyettük pedig kezdődnek Margitai Dezső re-

génye A második lány és Montépin Xavare A kenyérránszó melyek megannyian a legszelebb olvasó körökben méltó fel-tünést fognak kelteni. Az elbeszélések özönéből kiemeljük Balázs Sándor humoreszkjét Biztos gyógyszer minden betegség ellen, Keviczky Gyula raját Por és hamu, báró Horváth Miklós elbeszélését A gr. fnó házassága, Tóth Sándor történeti elbeszélését Egy állhatatlan fejedelem, Lipsey Adám vázlatát Jó edny, Munkács Kálmán elbeszélését „Két tűz között” stb. Lyrai költeményekkel szerepelnek a fiatal nemzedék kiváló tagjai mint Endrődi Sándor Rudayánszky Gyula, Inczedy László, Szomoró Károly stb. A „Gondúzó” az egyetlen magyar regény-tár, mely olvasóság tekintetében is egyedül áll (előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr.) Ajánljuk a művelt magyar közönség lelkes pártfogásába. A kiadó mindenkiné ingyen és bérmentve szolgál mutatónyomattal, ki e végett levelezőlapra a „Gondúzó” kiadóhivatalához (Budapestben, dob utca 14 szám fordul.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Mihály József Főmunkatárs: Bolygó.

Az Equitable

életbiztosító-társaság New-Yorkban alapított 1859-ben.

Biztosítási tőke 1884. dec. 31-én 788.993.384 o. é. frt.
a társaság vagyona „ „ 148.312.910 o. é. frt.
nyeremény tartalék „ „ 20.733.223 o. é. frt.
az 1884-ben kötött új biztosítások

össze „ „ 216.436.495 o. é. frt.
az egész nyereséget a biztosítottak közt osztatik szét.

Minden kötvény három év múlva megtámadhatatlanná válik.

Magyarországi vezérképviselőség.

5-5 Budapest, VI. Andrásy-ut 12.

Eladó butor.

Egy, keveset használt szalon garnitúra, mely áll: 1 Kanapé, 2 nagyobb és 4 kisebb fauteuilből azonnal szabadkézből eladó. Megtekinthető ntü. Sárkány János ev. lelkész urnál. 1-1

Figyelmeztetés:

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kiütetett sósorszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak levén az utóbbi időben kitéve. elhatároztam hogy azokon ezimjegyeimet módosítom s arra kék nyomtatban saját hazam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl:

eszes szagatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bennlők zsugorok stb. Ellen: de különösen a

bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógymódnál, (massage)

igen jó hatásnak bizonyult. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a menyiben a fognak fonyót elősegíti, a foghúst erősíti, és a száj tiszta szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szesz fej mosásra is, a hajdegek erősítésére. a fejkorpa-képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Védjegy 319. és 320. szám.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva minden üveghöz ingyen mellékeltetik.

Ára egy nagy üveggel 80 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Brázay Kálmán.

Budapestben, IV. kerület, Múzeum-körút 23. sz.

Kapható: Szarvas: Melis L. Medveczky J. Nyácsik S. Mikolaj János, Réthy Sándor, Mázor J. Hajas István, Komlovszky J. és T. Gyoma: Izsó Gerzson, Grimm Sámuel. Mező-Túr: Bordács Máté, Hollender K. Wellner Lina, Löwinger I., Wiener Mór, Spett D. Fülep János, Ernszt és Koppán, Neumann Náthán, Scheiber Sam. Csippik Ernő, Bleier Adolf. 3-2

SCHLICK-féle VASÖNTŐDE és GEPGYÁR-

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

Központi iroda: Váci-körút 57. — Gazdasági gépgyár: Külső váci-út 1696—1699.

Ajánlja

kitünő szab. Schlick-féle

KETTŐS ÉS HÁRMAS EKÉIT

Árak: 58 frttól kezdve.

Schlick-féle egyes és mélyítő (rajol) ekéit

EREDETI VIDATSEKÉIT,

leszállított áron, továbbá

takarmánykészítő-gépeit

gőz- és járgánycséplő-készületeit

a legjutányosabb áron mellett.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Raktár Szarvason: Réthy Sándor urnál.

